

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА МЕЛИОРАЦИЯ ИНСТИТУТИ
КАМОЛОТ ЁШЛАР ИЖТИМОЙ ҲАРАКАТИ

**“ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИНИНГ
ЗАМОНАВИЙ МУАММОЛАРИ”**

*мавзусидаги анъанавий XV- ёш
олимлар, магистрантлар ва
иқтидорли талабаларнинг илмий-
амалий анжуман*

*XV – traditional Republic scientific –
practical conference of young scientists,
master students and talented students
under the topic*

**“THE MODERN PROBLEMS OF
AGRICULTURE AND WATER REOURCES”**

МАҚОЛАЛАР ТЎПЛАМИ

Тошкент – 2016 йил 15 – 16 апрель

8-ШЎБА			
Сув хўжалиги масалаларида математик моделлаштириш усуллари ва ахборот технологияларини қўллаш			
57.	Каримова Х.Х. - ТИМИ и.ф.н., Абдуллаев О. - ТИМИ талабаси	Фермер хўжаликлари ишлаб чиқаришини ривожлантириш муаммо ва омиллари	147
58.	Абдуллаева М.В., Зухридинова К.К., Савина А.О. - студенти ТИИМ	Задачи на оптимизацию земельных ресурсов	150
59.	Абдуллаева М. В., Исроилова З., Нарзуллаев Ж., Исаева Ш. - студенти ТИИМ	Применение неравенства коши к исследованию функции	153
60.	Айнақулов Ш.А. - ТИМИ катта ўқитувчиси, Абулхаев Э. - ТИМИ талабаси	Microsoft excel электрон жадвалида дастурлаш технологиялари	155
61.	Abdusamadov B. - TIMI talabasi	Internet jahon iqtisodiy inqirozi davrida	158
62.	Каримова Х.Х. - к.э.н.ТИИМ, Алимов У., Умарова Ш. - студенти ТИИМ	Анализ модели выбора оптимального варианта развития производства фермерских хозяйств	160
63.	Boboqandov Sh.R. - TIMI talabasi	Kompleks ildizli arifmetik tenglamalarning fizikaviy masalalarda tadbiqu	163
64.	Бойқулов Ж., Боратов В., Ўролова М. – ТИМИ талабалари	Ҳозирги замон физикасининг асосий муаммолари	165
65.	Djamolova X.S. - TIMI assistenti, Djamolova A.R. - TIMI talabasi	Injenerlik masalalarining matematik modelini tuzish	167
66.	Айнақулов Ш. А. - ТИМИ катта ўқитувчиси, Джамалова А.Р. - ТИМИ талабаси	Электр занжиридаги ток тақсимоти масаласини математик модели	169
67.	Джамалова Х.С. – ТИМИ ассистенти, Джамалова А.Р. - ТИМИ талабаси	Истеъмолчиларни электр энергияси билан оптимал таъминлаш	172
68.	Джамалова А.Р. - ТИМИ талабаси	Комплекс қувватли функциялар учун конформ акслантиришлар	173
69.	Djamolov K. - TIMI dotsenti Aynaqulov Sh.A. - TIMI katta o'qituvchisi	O'zaro induktiv bog'langan zanjirdagi tok kuchining matematik modeli	177
70.	Kamolov O., Sherboyev H. - TIMI talabalari	Iqtisodiy masalalarni chiziqli algebra elementlari yordamida yechish	180
71.	Aynaqulov Sh.A. - TIMI katta o'qituvchisi, Maxmudov V. - TIMI talabasi	Internetning uz hududida domenni ro'yhatdan o'tkazish haqida	182
72.	Po'latov S. - TIMI talabasi	AutoCAD dasturida uch o'lchamli modellashtirish bosqichlari	185
73.	Пўлатов С. - ТИМИ талабаси	Болтли бирикмаларни лойиҳалашда компьютер технологияларидан фойдаланиш самарадорлиги	187
74.	Roziqov R., Oripov X., Qudratov M., - TIMI talabalari	Iqtisodiy masalalarni yechishda analitik geometriya elementlarini qo'llash	191
75.	Айнақулов Ш.А. - ТИМИ катта ўқитувчиси, Саидазимова М. - ТИМИ талабаси	MS EXCEL дастурида макрокомандалар	193

76.	Айнақулов Ш.А. - ТИМИ катта ўқитувчиси, Хамидов С. - ТИМИ талабаси	Microsoft word дастурида макрорекордерлар билан ишлаш	196
77.	Шербоев Ҳ. - ТИМИ талабаси	Иқтисодиётда математиканинг тутган ўрни	198
78.	Айнақулов Ш.А. - ТИМИ катта ўқитувчиси, Шодмонова И. - ТИМИ талабаси	Microsoft excel дастурида фойдаланувчи функцияларини қўллаш	200
79.	Rahmonov I., Davlatyorova N. - TIMI talabalari	Funksiyaning differensiali yordamida masalalarni taqribiy yechish	203
80.	Дулдулова О.О., Хафизов Б.З. – студенти ТИИМ	Элиминативная форма обратной матрицы	205
81.	Абдуллаев М.Х., Эркинов Р.Ш. – ТИМИ талабалари	Электр занжирлардаги жараёнларнинг дифференциал тенгламаларини тузиш ҳақида	207
82.	Айнақулов Ш.А. - ТИМИ катта ўқитувчиси, Жавқаев Х. – ТИМИ талабаси	Интернет - яратилиш ва ривожланиш тарихи	210
83.	Raximov J. - TIMI talabasi	Moodle tizimining kelib chiqishi va undan foydalanish	212
84.	Komilova X.M. - TIMI assistenti, Yuldashева D. - TIMI talabasi	Elementar matematikaning asosiy formulalarini yer sathi yuzasini hisoblashga tadbiri	215
85.	Джамолова А.Р., Қаландаров М.А. - ТИМИ талабалари	Электр занжирдаги ток кучининг ўзгариш қонунини дифференциал тенгламалар ёрдамида топиш	218
86.	Каримова Х.Х. - ТИМИ и.ф.н., Рустамов Ф. - ТИМИ талабаси	Фермер хўжалиklarини ривожлантиришда ер майдони ўлчамининг ахамиятини тахлили	221
87.	Хайдаров А., Алибаева З. - студенти ТИИМ	Применение дифференциальных уравнений к различным задачам	223
88.	Мавлонов С.П. - ТИМИ ассистенти, Бахромқулов Д.А. - ТИМИ талабаси	Фермер хўжалиklarида экин майдонлари таркиби ва ихтисослашувини оптималлаш модели	225
89.	Бозорбоев Т.Н., Усманов С.С. - ТИМИ талабалари	Чизиқли алгебраик тенгламалар системасини гаусс методи билан ечиш	228
90.	Эшматов Б.Х. - .доцент ТИИМ, Рузиев С.Б - ассистент ТИИМ	Математическая модель задачи о динамической устойчивости вязкоупругой пластины из композиционного материала	230
91.	Хўрозбоев М.Р., Алибеков И.Т. – ТИМИ талабалари	Эксперимент натижаларидан фойдаланиш	233
92.	Алибеков И.Т., Хўрозбоев М. Р. – ТИМИ талабалари	Чизиқли алгебраик тенгламалар системасини интеграция усулида ечиш	236

MOODLE TIZIMINING KELIB CHIQISHI VA UNDAN FOYDALANISH

Raximov J. – TIMI talabasi

Annotatsiya

Maqolada Moodle tizimining kelib chiqish tarixi va undan foydalanish usullari haqida tushuncha berilgan.

Moodle- bu o'qituvchilar tomonidan online kurslarini yaratish uchun maxsus ishlab chiqarilgan sayt tarkibini boshqarish tizimidir (Content Management System- CMS). Moodle tizimi asoschisi **Martin Dougiamas** bo'lib, u Avstraliyaning Curtin Universitetning Computer Science va Education mutaxassisligi kursini tugatgandan keyin "The use of Open Source software to support a social constructionist epistemology of teaching and learning within Internet-based communities of reflective inquiry" mavzusidagi dissertatsiyasini ximoya qildi. Axborot texnologiyalarini qo'llash orqali ta'limni qo'llab-quvatlash platformasini yaratish g'oyasi unda 1999-yilda Curtin Universitetida WebCT tijorat platformasi bilan ishlash tajribalaridan kelib chiqdi. Moodle keng tarqalgan WebCT va BlackBoard tijorat e-learning platformalarining o'rnini bosish uchun emas, balki o'qitish imkoniyatlarini kengaytirish vositasi sifatida yaratilishi kerak edi. Ammo Moodle arxitekturasi va bu platformaga qo'yilgan prinsplar shunchalar omadli bo'ldiki, uni jaxon xamjamiyati tan oldi.

Moodle (Modular Object Oriented Dynamic Learning Environment)- ob'ektga yo'naltirilgan dinamik (doimiy harakatdagi) modulni o'qitish tizimi yoki o'quv jarayonida modulli o'qitish tizimidir. Moodle – bu ochiq kodli masofaviy ta'lim vositasidir. Moodle MTT (masofaviy ta'lim tizimi) bilan teng ahamiyat kasb etadi, ayrim hollarda esa ulardan ustun xisoblanadi. Moodle MTT sifatli masofaviy o'quv kurslarini yaratish uchun mo'ljallangan.

Moodle tizimining asosiy tamoyillari:

- ✓ Barcha resurslar - bitta joyda.
- ✓ Ta'lim sifati – nazorat ostida.
- ✓ O'quv jarayonining bir joydagi yechimi.
- ✓ Professor – O'qituvchi – Talabalar bilan o'zaro aloqa.

Moodle tizimining foydalanuvchilar uchun taqdim etayotgan imkoniyatlariga ko'ra quyidagicha taqsimlash mumkin:

Talabalar:

- ixtiyoriy vaqtda va joyda, qulay tempda o'qish imkoniyatiga ega bo'ladilar;
- o'zlari qiziqqan mavzularni chuqurroq o'rganish uchun ko'proq vaqt ajratadi;
- fanlarni oson o'zlashtiradi.

O'qituvchilar:

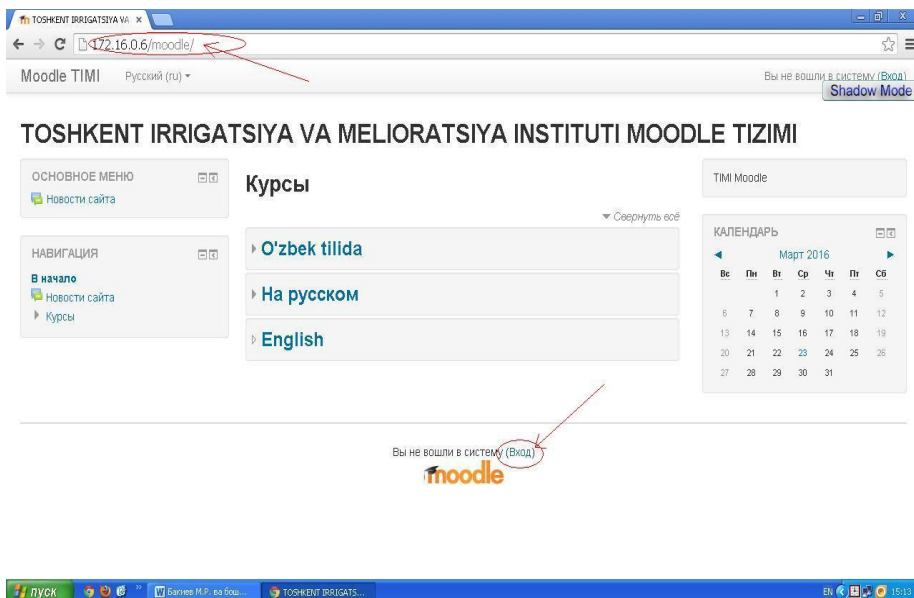
- darsga doir
- matireallarni faol xolatda saqlaydi. •guruh ishiga qarab matirealni
- taqdim etish usuli va ketma-ketligini o'zgartira oladi; •doimiy jarayonlar tizim tomonidan
- avtomatik amalga oshirilganligi sababli, o'z vaqtlarini ko'proq ijodiy ishga va kasbiy maxoratni oshirishga sarflaydilar; • talabalar bilan dars vaqtida va darsdan tashqari vaqtda aloqada bo'ladi.

Raxbariyat:

- o'qituvchilarga ish yuklamasini samarali taqsimlay boshlaydi;
- o'quv jarayoni natijalari tahlilini amalga oshiradi;
- o'quv jarayonini boshqarishga xarajatlar kamayadi.

Hozirda Moodle tizimini dunyoning ulkan universitetlarida o'qitish uchun ishlatilmoqda. Moodle MTT dunyoning 100 ta davlatida 2 mln. ga yaqin ro'yxattan o'tgan foydalanuvchilarga, 46 ming ta'lim portallariga ega va 300 dan ziyod dasturchilarni birlashtiradi [1].

Moodle tizimiga kirish uchun brouzerga kirilib, manzil qatoriga 172.16.0.6/moodle terilib "kirish" tugmasi bosiladi. Natijada Moodle tizimi oynasi ochilib, unda "O'zbek tilida" tugmasi bosiladi:

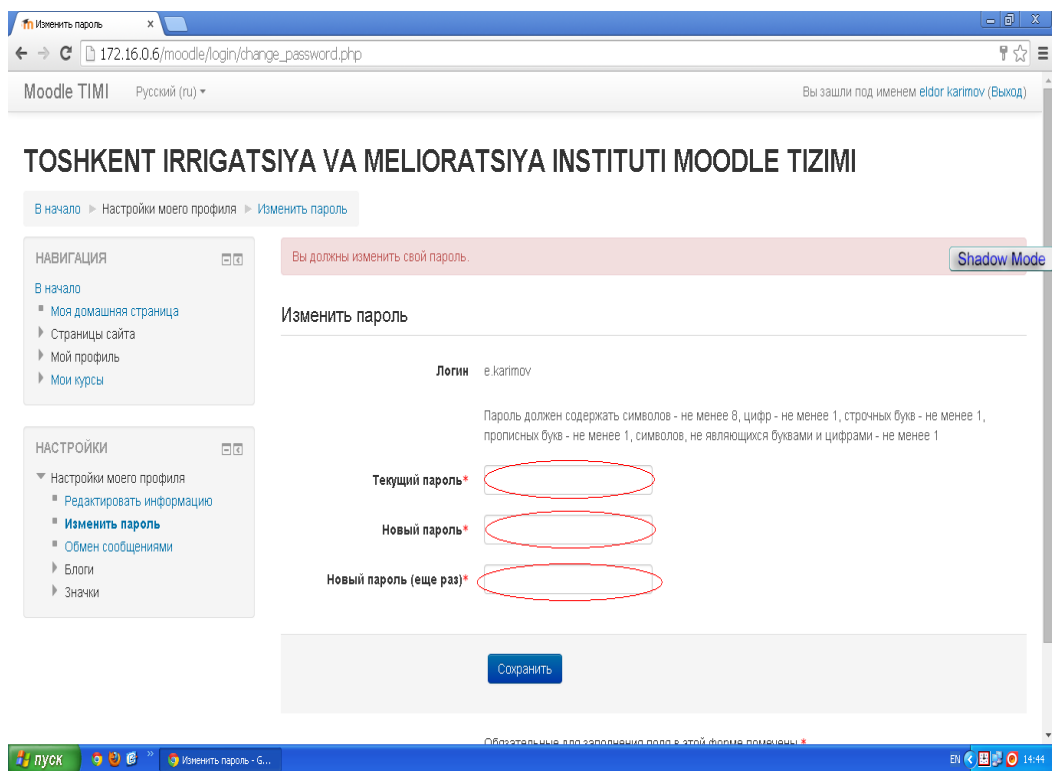
1- rasm. TIMI Moodle tizimiga kirish va Moodle tizining 1- saxifasi ko'rinishi.

Paydo bo'lgan oynada kafedralar ro'yxatidan "Axborot texnologiyalari" tanlanadi. Navbatdagi oynada fan nomi tanlangach, login va parol so'raladi.

2-rasm. Moodle tizimida login va parolni kiritish oynasi.

Login va parol kiritilgach, navbatdagi oynada parolni almashtirish so'raladi:

3-rasm. Moodle tizimida yangi parol o'rnatish oynasi.

Parol almashtirilgandan keyin foydalanuvchi registratsiyadan o'tgan xisoblanadi va moduldagi ma'lumotlardan foydalanishi va unda ishlashi mumkin bo'ladi.

Moodle o'qitish tizimiga kafedradagi barcha fanlarning nomlari, ushbu fanlardan tayyorlangan namunaviy- o'quv dasturi, ishchi dastur, kalendar rerja, sillabus, ma'ruza matnlari, taqdimot materiallari, test savollari, keyslar, vaziyatli topshiriqlar kiritiladi. Bu amallar "Редактирование" bo'limi orqali amalga oshiriladi.

Xulosa. Maqolada Moodle tizimi mazmun va maqsadini bilib oldik va unda ishlash qoidalari haqida tushunchaga ega bo'ldik.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Каримов А.А., Эшимов Р.Р., Эгамов И.Ю. , "Moodle масофавий таълим тизимидан фойдаланиш" бўйича услубий кўрсатма. Самарқанд, 2015 й.

Ilmiy rahbar:

Айнақулов Ш.А.